

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDIC H CATALANISTA

Any 6.—Núm. 251.—Dissapte 27 de Maig de 1905

LO QUE VOLÈM

«Volèm la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públics: volèm Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a la organizació interior de nostra terra: volèm que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia ls pleus y causas: volèm ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volèm, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

CONTRAST

En molts fets, ignorats per la majoria, hi ha exemples que diferencien perfectament lo caràcter castellà, del caràcter català y aquests fets són més numerosos de lo que sembla a primera vista. Me deya no fa molts días, y per cert ab tota espontaneïtat, una persona a qui crech sense cap ideal social ni polítich, això es, un escèptich complet, que ell recordava que uns quaranta anys enrera no hi havia català que sollicités ni acceptés cap càrrech públich, puig era propi de catalans lo treball individual, ab completa independència.

Aquestes paraules me'n van fer recordar unas altres d'un preciós article del distingit escriptor català Bardina, que venia a ésser lo mateix y que procuraré repetir lo més apropadament possible: «Jo (dii un castellà) estich molt satisfet dels meus fills en general: l'un es capitá d'estat major, l'altre es oficial segon d'Hisenda y aviat l'ascendirán, l'altre es *alférez de navio*, en cambi del quart no n'he pogut fer res y últimament, ab fonda pena per la meua part, li he posat una drogueria; per més que guanya molts diners, may ocupará'l lloch distingit que ocupan los seus germans.» — «Jo (dii un català) no'm puch queixar en general dels meus fills; l'un es un acreditat ebanista, l'altre es perit químic y dirigeix una fabrica, l'altre es tenedor de llibres d'una important casa de comers; no puch dir lo mateix de l'últim, a qui a pesar de predicarli molt, no li he pogut treure del cap ésser militar, y avuy lo tinch pobret! tinent d'infanteria.»

Veritat que són tremendas las diferencies de criteri? S'ha de confessar que En Bardina'n sab de debò y que això es d'una realitat y forsa convincents a no poder més.

Donchs quina casualitat! pels mateixos días que aquell senyor escèptich que deya'm va fer tan important declaració, que'm va recordar las paraules de Bardina; per aquells días s'obra a Reus una «Academia de peritatge mercantil» y a Tarragona una pera «Pericial de Aduanas», y abduas s'omplan o casi s'omplan.

«Vetaquí'l contrast! Los uns en busca d'un medi que'ls permeti descansar en brassos de aqueixa inagotable vaca nomenada Estat, encara que'l sòu sigui migradíssim. Los altres, desitjosos d'adquirir coneixements que siguin útils a las sevas industrias respectivas, o bé que'ls posin en condicions de crearse un pervindre fent aplicació dels coneixements que allí rebrán.

Los d'aquí, que tocan la miseria a que l'Estat condemna als seus servidors, enemichs de lluitar per la vida, van a buscar lo ús de pá descansat.

Los d'allí amenassan acabar de despoblar l'Institut, perquè no creuen en l'enseyansa oficial y van a buscar coneixements pera

ferse forts en la lluita per la vida a la que volen llensarse.

«¿Què vos sembla? Vetaquí'ls dos caracters front a front.

Per això creyem a Tarragona poble castellanizat y condemnat a mort, si una corrent redemptora no li ensenya'l veritable camí del progrés; y en cambi a Reus lo veyem ben català y disposat a defensar la vida.

PERE MARTELL.

¿QUÈ FALTA FER?

Los que veyem ab afany l'evolució y creixensa de nostre moviment, los que anem prenent nota dels variats aspectes y de las conquestas de nostra santa causa; los que, ab fets, veyem demostrada en mil formás, la solidesa, la veritat, y l'importancia del nacionalisme català, estem més enamorats cada día d'aqueixos hermosos ideal nostre que, al fer homes, rescuita catalans, y va camí de refer aviat un poble que, per una equivocació imperdonable, per no calificar-ho d'altra manera, ha estat temporalment separat del concert humà, ab la personalitat propia que posseïx com cap altre y que'l distingeix dels demés pobles que l'envoltan.

«¿Qu'ls ho havia de dir als primers coneadors de nostra estimada patria, que to que ells iniciaren casi exclusivament ab sentit históric y literari, seria aviat una poderosa manifestació de vida nacional? ¿Qu'ls ho havia de dir als Rubió y Ors, als Víctor Balaguer, Frederich Soler y tants altres precursors del catalanisme?»

Alguns d'ells, espantats de la seva obra reculavan a última hora y volían desfer treball tant honorós com lo de contribuir al renaixement d'un poble. Mes la llevor ja estava sembrada, lo terror a punt de rebre l'abracava amorosament y no's perdé un grá, tots han germinat y més d'un ha donat ja fruits espléndits.

Aqueix poble, tant temps adormit, s'ha llensat ab febra a la conquesta d'ell mateix, y sorprén cada nou detall dels prodigis que's fan, admiran los descubriments d'ignoradas páginas que no són més que exemples per imitar, causan estupefacció'l sentit práctic y la clarividencia en lo pervindre que tenian nostres avantpassats.

Avuy, ab la ploma, tenim apòstols d'elegantíssim estil, d'ilustració prodigiosa, de vibrant patriotisme. Tots portan a la gran obra del renaixement de Catalunya, los fruits del seu treball y del seu amor a la patria.

Avuy ja no hi ha solament literatura catalana, avuy ja s'escriu ab nostre idioma, ciencia, art, dret, economia; avuy ja's va coneixent lo català en lo món de la civilitació.

Tenim apòstols de la paraula que van escapant la bona nova arreu, presentant-la en totas las formas, desde tots los punts de vista; fentla estimar, anunciant l'adveniment, y presentant-la salvadora de l'home, redemptora de la nostra Patria.

Tenim més encara. Tenim ja exemples práctichs de germanor, tenim ja constituidas y funcionant entitats nascudas al caliu de la causa santa que honran a Catalunya, que causan l'admiració de qui te ocasió de conèixerlas.

Tenim una «Federació escolar catalana», manifestació intelectual espléndida, admiració de propis y extranyos. Núcleo hermos de joventut, germanor y ciencia, de vida creixent y quals resultats no cal dir. Tenim diferents y numerosíssims centres de cultura ahont s'honra a la llengua y a la Patria.

Tenim una premsa abundantíssima, valenta, fins heròica, que's va obrint pás y que ja s'introdueix per

tot, malgrat persecucions, denuncias, multas y demés armas de... *propaganda*.

Però creyem que no n'hi ha prou. Hem de fer més; hem de catalanisar als pobres que no llegeixen, als pobres que tenen animositat envers nosaltres, als infellicios detractors, empresonats en ideas enemigas a las nostras, ab falsos conceptes de nostre moviment, y que són catalans a qui també s'ha de salvar y portar sota la nostra bandera.

Uns per oposició sistemática, altres per que no entenen lo que'ls hi diem, a cap d'ells salvarém d'altra manera que prácticament.

Són gent que obran per *sensacions* los uns, y ls altres gent *desenganyada* y que no creuen ni ab las paraulas ni ab los llibres y periòdichs: volen exemples práctichs.

Donchs ¿què falta fer ara?

GUILLÈM DE VINATEA.

LA LLENGUA ES LA PATRIA (1)

Convidat a pendre part en aquesta festa dedicada a honrar a un dels més grans poetas de la nostra llengua, la llengua occitana en son dialecte provençal, gojós accepto'l convit para exposar devant de tan il·lustrat auditori, no més ab quatre paraulas, quin es lo fi que perseguim los escriptors d'Occitania.

Nosaltres creyem que la patria de cada grup d'hombres es el principal limit la llengua que parla, que es lo signe més virtual de cada rassa, y que las fitas ab que avuy dia's limitan las nacions, són las més bárbras y las menys dignas de respecte, ja que són quasi únicament degudas a la llei del més fort, en lo sentit brutal de més inhumà, per més que aqueixa forsa vagi dirigida en molts casos per l'intel·ligencia. Nosaltres, contra la tendencia dels que voldrian fer una Catalunya reduida a las quatre provincias de real orde; contra ls que voldrian fer una Provensa reduida als tres departaments francesos decretats per la Fransa jacobina; contra la tendencia dels que celebran la patria *chica* o la *pichota* patria, esperits mesquins que inconscientment gaudeixen en empetitir a sa mare, nosaltres, volèm fer de tota la terra occitana la gran patria dels occitans, com tota l'extensió de la terra habitable es la gran patria de l'home.

Nosaltres anem demostrant, y un día's demostrará per complet, com desde Alacant a Nissa y de Barcelona a Burdeos no existeix més que una llengua natural, la Llengua Occitana, diguis catalana a Catalunya, provençal a Provensa, valenciana a Valencia, llemosina al Llemosí, llenguadociana al Llenguadoc, mallorquina a Mallorca, etc., etc. Las diferencies que's separan, apart de las diferencies naturals dialectals, hi són perquè volèm, hi són degut a la diferent educació que havem rebut durant los quatre ó cinch segles de opressió que venim sofrint, durant los quals, mentres los occitans d'enllá's Pirineus han agafat la fonètica y l'ortografia francesas, nosaltres nos havem encomanat las castellanas.

Mes restan encara monuments perdurables de la llengua occitana, restan las obras poéticas dels trovadors y las crónicas de nostres grans Reys, d'en Muntaner, d'en Desclot, de l'anònim historiador de la guerra dels albigesos, etc., y aquesta es encara la llengua comú a tota l'Occitania.

Tothom qui escriu ab la seva llengua contribueix a la gran obra de resurrecció de la nostra gran patria. Mistral, lo gloriós autor de *Mireya*, reunint lo famos consell felibrench de Font-Segunya, fou un dels primers que doná exemple, y avuy aquell que ningú veyá, que escrivia

(1) Discurs llegit en la vetllada que, organizada per l'«Apluch Catalanista» de Barcelona, se celebrá a l'«Ateneo Barcelonés» en honor d'en Mistral.

en una llengua menyspreuada, es premiat per ella en l'Academia francesa y en l'Academia sueca, triomf que avuy celebrém.

Mes no, no es aquest lo terme del nostre viatge, la fi de las nostras aspiracions. Mistral, com a poeta ha fet obras soberbas, gloriosas y inmortalas, com a predecessor d'aquest renaixement no ha tingut la sort de cantar més que la seva aubada, com feren los nostres grans predecessors los Milá y Fontanals, los Rubió y Ors, etc. A la generació nova pertoca no encallar lo carro, pitjarlo ab tota la forsa de la nostra ánima, impulsarlo coratjosament pera que arribi gloriósament a terme.

Havém d'avensar fins a retrobar-nos en plena possessió de tots nostres drets y de nostra llengua, pura de tota influencia extranya y enriquida de tota paraula perduda y arrebasada. Perquè es ben cert que mentres empobrim y reduim lo cabal de nostre idioma, desdenyant paraulas y termes ben nostres ab los quals s'enriquen las llenguas francesa, castellana y italiana, y que primer que a tots a nosaltres nos portaren los colonisadors orientals en temps remotíssims, per altra banda nos havem encomanat modernament d'aqueixos pobles lo més lleig de la seva manera d'escriure, que es un estigma pera la nostra llengua, que té vestidura ben propia y ben rica.

Festejém a Mistral, que representa'l primer grahó de nostra pujada; festejém a Verdaguer a Catalunya, en Ros al Llemosí, en Costa y Llobera a Mallorca, etc., etc., però pensém que pera ésser dignes d'ells no ns havem de abrigar pas ab la seva gloria; pensém que havem de realisar'l menys altre tant de lo que ells realisaren, que si ells reviscolaren una llengua, nosaltres l'havém de gloriificar; y que si ells d'una patria desapareguda, anoreada, esquarterada y repartida com a fardada de llops s'atreveren a revisar diversas patrias petites; nosaltres havem d'ajuntar los trossos reviscolats y reconstituir la gran patria de tots los occitans, que tornarà a ésser un día la més gloriosa de la terra.

JOSEPH ALADERN.

PERA LS FEDERALS

Després de lo que ha passat en la convocació y celebració de l'assemblea federal de Madrid ara de fresch, los federals de Catalunya que's feyan a nosaltres lo càrrech d'ésser mass catalans perquè no més nos cuidem de casa nostra procurant que los de fóra no se'ns hi fiquin, haurán de confessar que hem vist las cosas més de lluny que ells, y que teniam rahó quan los deyam que lo que's feya desde Madrid era pendre's hi'l pel.

Los d'allá s'han arreglat las cosas de tal manera, que ells són a la vegada directori y doctrina, democracia, pacte y república, y als demés federals no'ls hi queda altra feina que publicar periòdichs dientelshi *il·lustres*, enviailshi *mensajes*, treballalshi'l districte quan vulguin ésser diputats a Corts, y anar a revista de *isidros* quan als *jefes* los sembli bé donar quartets a guanyar a las dispeseras madrilenyas.

Platón y Aristòteles ja ho havian dit: hi ha duas menas d'homes: los uns neixen pera esclaus y ls altres pera senyors. Però nosaltres ne coneixem una tercera: la dels que no han nascut pera l'una cosa ni pera l'altra, y que tan ofesa sentirian sa dignitat si manegessin lo fuhet, com experimentant en son còs los seus efectes. No són d'aquesta mena ls federals catalans que basan la seva política sobre la roca del nacionalisme, y a quins nosaltres, pera distingirlos dels que pera estimar a Catalunya y treballar per ella necessitan

permis de Madrid, anomenem *catalans federals*.

Ells, a la mort d'en Pi y Margall, preveyan que, sens aquest, lo partit federal espanyol més que una realitat seria un nom, com si diguessim una capa, que aprofitarian alguns pera guardarse del fret en temps d'eleccions, y pera tapar tot l'any ab ella l'ánima d'una rassa dominadora, essencialment refractaria a l'autonomia dels demés. Y justament perquè ho preveyan, procuravan que entenguessin sos compatrias federals que era arribat lo moment de cuidarse no més de Catalunya y de no deixarla malmenar per forasters, que prou feyna tenen, si volen ferne, a casa seva.

Però hi havia qui'ls escoltava y convencía, y qui no volia escoltarlos de cap manera, això darrer per temor de que si's decantava cap a la formació d'un partit català li dirian separatista, exclusivista y tots los istas que hi ha per dir, y'l tindrian per dissident de la *organización federal espanyola*, que si bé no es res més que fum, omplena la boca, y té tot un *Consejo Nacional*, que es una cosa que fa tropa.

Ara, després de l'Assamblea de Madrid, sembla que ha crescut forsa en nostra terra'l número dels que pensan que del partit federal espanyol no'n quedan més que las apariencias, y que cal privar que's junthin ab la seva'ls que las volen aprofitar en benefici propi, y més en contra

és bona d'aprofitar pera rompre com cal ab los convencionalismes y la rutina, y fer a Catalunya'l nacionalisme federatiu; disposat a entendres, en certs moments; ab núcleus similars que en altres parts d'Espanya's formin; però sense, al efecte, utilisar, per ara, cap organisme general permanent.

Si'ls que a Catalunya tenen condicions y predicament pera ésser capdevanters de la creuada, s'hi posan al davant, disposats a no desertarne ni recular, y lluitan ab fervor pel nacionalisme pactista; quí's negará a ésser soldat d'una bandera que significará l'amor a la propia rassa y la fraternitat entre totes?

MIQUEL LAPORTA.

(De Joventut).

* *La vanitosa petulancia dels nostres dominadors s'ofendria de que la seva llengua hagués de ser ensenyada als nostres fills com una altra qualsevol de las forasteras, y suposan que tenim obligació de conèixerla abans y tot d'haverla apresada.*

Valentí Almirall.

¡A salvar los nostros boscos!

Ab aquest títol ha publicat lo Circol Artístich de Sant Lluç unas eloqüents circulars de protesta de las talladas dels boscos que acabarán per deixar la nostra terra sense un arbre.

Publiquem a continuació la circular per creuerho d'interès general. Diu aixís:

«L'inconsciencia de la gent que's mana farà que mans barroeras peguin urpada de nou a la trista vestimenta d'Espanya. A urpadas y mossadas han arrebasat mantell y túnica, deixantla rodar a l'encamiçada; y ara comensan a arraparshi de nou...; després ja s'hi farán ab la pell.

A la banda de la terra catalana encara hi resta un xich de roba bona, per això las urpadas hi són més fortas. Avuy toca la tanda als boscos: Castilla y Aragó són ja esquilats; correnthi horas y més horas no's veu un arbre enllòch, y boy fent la comedia de la *fiesta del árbol*, nostres

governants, sota mà, l'autorisan la tallada. A la terra catalana també ha sigut forta la falconada, més encara, gràcies a Déu, ens en resten molts i són, a fè, lo mellor joyell de nostras montanyas. Però ja la gitanada barroera, al redós de la llei, esmola las estisoras pera arranar prompte sa hermosa cabellera, la amor fatídica de l'innoble destrall aviat retrunyirà pels nostres boscos, y l'arbre secular y'l tendre plànol caurán timbas avall entre l'estúpida riota de l'home destructor.

Lo negociant foraster y sens entranys, rebutj dels paisos civilisats ahont se venera l'arbre y's modera sa tallada, ja's prepara l'embutxacada. Bé prou sabèm que'l propietari és amo de lo seu; però's boscos són necessaris pera'l bé de la terra. Per això, ab tot y no pèrdrehi sos drets, s'han de moderar pera salvar a tots. Avuy l'egoisme s'és apoderat de tothom, y boy dient; no vé d'un!, tot s'atterra.

Los artistas molts voltas han salvat la terra, perquè portan encara nobles sentiments en llur cor; los boscos també'ls hi tenen robat, puig ells són la poesia de la terra; a la seva ombra hi han cantat tots los poetas; a la seva ombra hi remorejan las fonts tot corrent a fertilisar la plana y l'home sens poesia pera l'esperit y la terra sens aigua pera amararse, han de morir.

Los artistas de Sant Lluç, tan aimants de Catalunya, esverats devant de tan trist pervindre, us cridan a sa casa. Allí'ns hi aplegarèm los homes de bona voluntat, y una veu autorisada us farà veure ab claritat la desgracia que'ns amensassa, y tots junts aixecarem la nostra veu, y tots junts nos posarem al devant d'aquellas feras destructoras de tot lo que en lo món hi há de més estimable.

Vos convidem, donchs, honorable senyor, pera'ls dias 20 y 25 del present maig, a dos quarts de deu de la vetlla, no hi manquéu per l'Art y per la Patria.

Las conferencias tindrán lloch en lo local del Círcol Artístich de Sant Lluç, carrer de Montsió, 3 bis, cantonada al passatge de Sant Joseph.

Barcelona 15 maig 1905.—Lo President, Joan Rubió.—Lo Secretari, Anselm Nogués.»

D'Inglaterra estant

Mister Chamberlain ab sa propaganda sobre reformas fiscals (un proteccionisme més o menys disfrassat) ha desorganisat per complert lo partit unionista, y Lord Balfour ab sa política de vaguetats hi ha contribuït en gran manera. Molts dels conservadors consideren a Balfour un somniador (*adreamer*), un home de gran talent literari, orador parlamentari molt brillant ab contestas oportunas y picants, filòsof que no pert may sa presència d'esperit, un polítich equilibrista. Mes aquestas qualitats no són suficients pera sostenirse, y'ls homes com Sagasta no prosperan en aquest país.

Molts consideran a Balfour com un home fracassat y la disolució del Parlament se fa cada dia més probable. La corrent de l'opinió sembla inclinada a donar majoria als partidaris del Lliure Cambi en lo futur Parlament.

L'industria, en general, treballa de nou, especialment la de cotó y en lo districte de Manchester se construeixen novas fábricas. Aquest estat de cosas es desfavorable a la creuada proteccionista d'en Chamberlain. Molts dels fabricants del Nort son contraris als projectes d'aquest home públich y consideran que la preferencia als productes agrícolos de las colonias portarian augment de préu en los comestibles y en los salaris com a conseqüencia. Seria necessari que vingués una crisis horrorosa, ab lo seu seguici de ruinas y fam, pera fer canviar d'opinió la majoria de la gent del Nort d'Inglaterra.

Lord Crouser, lo cònsul general anglès d'Egipte, ha fet las següents observacions en ocasió de las novas amistats marroch-francesas.

«No vos fièu dels colonisadors que s'instalan com a conqueridors en una terra que no es seva propia y que baix la protecció d'oficiositats acomodaticias no cercan més que fer diners y treure dels habitants indigenas tot lo que poden. A l'Egipte la nostra administració ha procurat lo benestar de tots, guanyant la confiança del poble; los egipcis s'han convenut de que estava treballant per ells, en primer terme. Es aquesta la política que's deuria fer al Marroch. Treballar pels marroquins, obligant al moro fanátich a reconèixer que'ls seus interessos són defensats.

Féu fugir los colonisadors armats, los sollicitants de concessions y'ls financiers interessats que no van obrant més que or.

Tingueu paciència, sinó no cullirèu més que cataclismes, sent magnífich lo resultat que's pot obtindre.» Un home ab aitals doctrinas de colonisació ha transformat l'Egipte. Veurem ara, si'ls francesos serán bons pera posarlas en práctica.

Un corresponal del Times nos diu de Corea lo que allà fan los japonesos.

«Han construït un ferro-carril de Fussang fins al Jalu. 60.000 japonesos són establerts en aquest país. Possessionats de la capital, Sevil, tenen ja la direcció dels correus y telègrafs y van estenenentse pels districtes rurals. Han posat en ordre l'hisenda, etcètera, etcètera.»

Lo decret imperial de 30 d'Abril fetxat a Sant Petersburg encara que no concedeix igualtat religiosa entre los cristians de las diferentas comunions, assegura la tranquilidat dels que no pertanyen a l'Iglesia grega, lliurantlos de las anteriors persecucions; poden posseir propietats personals y efectivas, obrir escolars, fundar monastirs y circular llibres religiosos. Los mossulmans també poden obrir escolars.

Es un avens ben marcat y definit en l'administració russa.

Respecte als isrealitas no publica res que'ls colocoï en mellor situació; probablement vindrán disposicions, més tart, en aquest sentit.

Los delegats dels Zemstos (una mena de diputacions provincials) han discutit, a Moscou, la futura constitució. Tots, unánimament demanan la llibertat individual, lo dret de parlar y l'autonomia administrativa, que'l futur Parlament se compongui de duas Cambras, una nomenada per l'Emperador.

Las discussions tingueren lloch malgrat la resistència de las autoritats que no havian donat permís per la celebració del meeting; però que aixís y tot no s'atreveixen a disordrel ni a castigar als delegats.

Ha sigut necessaria la carniceria a la Manxuria pera obtindre aquest petit avens en lo camí de la tolerancia y la civilisació. Los pobles aprenen de lletra fent servir la sang per

La visita del Kaiser a Tanger ha consolidat més l'Entente cordiale entre Fransa y Inglaterra. L'estada d'Eduard VII a París sembla que ha suavisat las aspors en la qüestió del Marroch.

La política d'en Delcassé porta'ls seus fruits; lo desinterès de Fransa per Trípoli va portar lo desinterès de Italia per lo Marroch y ha creat una tornada d'Italia cap a Fransa. Aquesta, abandonant l'Egipte als inglesos ha fet que'l govern britànich admetés lo conveni anglo-francés sobre'l Marroch, naixent corrents de simpatia entre Fransa, Inglaterra y Italia.

Alemanya veient ab mals ulls aquestas relacions s'inclina cap a Russia quinas dificultats en la guerra japonesa, aumentadas ab los disturbis interiors, han posat de manifest que'l Kaiser no té perquè temer lo perill de l'aliada de Fransa, quedant aixís la seva frontera oriental ben segura, y si vingués una aliansa rus-alemana, podria formarse un exercit formidable dirigit per un Estat major alemany que portaria terribles complicacions fent tant goig com fan a Alemanya las colonias francesas pera ferse mercats de sa industria y lloch pera'l sobrant de sa població que augmenta d'una manera pavorosa.

Fransa's va inclinant cada dia més cap a Inglaterra quina antipatia comercial ab Alemanya va creixent, y com Russia comprèn clarament que'l Japó sense l'aliança inglesa no s'hauria atrevit a declarar la guerra, d'aquí que aquesta lluita d'interessos de tota classe podria, l mellor dia, portar una conflagració inmensa.

Solzament la sana política del Open Door (llibertat de comers), igualtat de drets comercials pera todas las nacions pot ser, de moment, la sola, única garantia de pau, portant a cap la penetració pacífica del Marroch y altres paisos semblants, donant sortida a l'excés de producció industrial y cabuda a l'excés de població.

Lo pressupost anglès del 1904 al 1905 s'havia calculat en

Ingresos...	Lliuras 143.390.000
Gastos...	142.880.000
Sobrants...	510.000

Tancat lo balans definitiu, resultá:

Ingresos...	Lliuras 143.370.000
Gastos...	141.956.000
Sobrants...	1.414.000

Lo pressupost d'enguany s'ha calculat:

Ingresos...	Lliuras 144.004.000
Gastos...	141.032.000
Sobrants...	2.972.000

Es a dir un superábit d'uns cent milions de pessetas.

Londres 24 Maig 1905.

EL MISTICH

Si, estimat amich: he vist y llegit *El Mistich* de Santiago Russinyol y he tingut un desengany: pensava veure entre sas planas hermosas lo retrato de mon ídol, del nostre gran poeta, y no he sabut trobar a mossén Cinto, ni al místich, ni sisquera al capellá; no he vist més que un drama amanerat, talladas sas escenas ab compás y esquadra; he vist uns personatges que's mouen sempre com estrats per un fil, tipos apallatsats, parlaments llarchs sens motiu justificat ni relació ab l'objectiu del drama... y tot fóra de realitat.

Perdona mon atreviment, estimat amich, y si parlo aixís, serveixim de disculpa lo no haver sapigut veure en *El Mistich* altra cosa que lo següent:

Lo seminarista Ramón, que passa las vagas a casa de son oncle, rector d'un poble de montanya, a qui serveix la Francisca, germana seva, y mare de Ramón y la Marta, òrfena, cosina del seminarista y nevoda dels dos germans, ensenya la doctrina als noys de la parroquia; però ho fa en vers, cosa que un bon seminarista, per poeta que siga, no ho faria, ni cap rector ho consentiria, y ben segur que sols figura aixís pera fer entrar pels ulls y per las orellas, desde'l primer instant, per primera impressió, la figura del poeta; poeta abans que tot, fins abans que la veritat.

Poesia obliga després, cantant la llibertat de las aus, a predicar que tot es de Déu y lo de Déu es de tots, y que la fruita es de qui la cull. La mare de Ramón s'esgarria d'aquesta filosofia tan mística, y fa molt bé. Ahoñt aniriam a parar si'ls místichs prediquessin aixís.

Ramón sols sospira per la vida humil, per la soletat y la poesia, defensant la necessitat que tots tenim de fer penitencia (ara surt lo místich) y sa mare (obligada per la forsa del contrast) més realista, y fuetjada per la desgracia, diu que l'obligació del cristiá es acceptar la vida tal com Déu l'envia, que prou fenyá hi ha, y no capficarse ab caborias, que massa venen las tribulacions sense que un las cridi. Molt bé, Sisca.

A Marta, Ramón li va ensenyar de lletra y la doctrina cristiana; després li llegia's versos que feya, que no podían ésser d'assumptos profans que excitessin las passions carnals, donchs se tracta d'un seminarista piadós y d'una noya no menys bona que fins passa las nits llegint las obras de Santa Teresa: se tracta de qui sols ha vistos bons exemples y ha sentit santas doctrinas, y ara, contra tota lògica, resulta que Marta s'ha enamorat bojament de Ramón, sentint per ell un amor carnal que ningú pot explicar-se com ha nascut y com ella conta ab tal passió y cruessa, impropias de sos llavis y de sa educació.

Ramón confessa que també la vá estimar a Marta (tinguis present que'l seminarista ja tirava per místich, donchs això del misticisme no és cosa que neixi ab quatre dias com un floronco); però ara Ramón ha deixat corre aquells sentiments y són altres los amors que omplen son cor; sa conciencia diu que li trassa un altre camí, y encara que no sigui lo del casori no per això aborreix a Marta y, fins pera demostrarho, accepta una flor que la noya li regala encarregantli que se la miri molts vegadas. Poesia, molta poesia, estimat amich, y aquest seminarista, que ja sab ahont vá, no se la mirará la flor que li dona Marta, y fins la llenará com cosa pecaminosa: perquè'ls místichs no las guardan las flors que'ls hi donan las mossas; però'l cor me diu que aqueixa flor sols és donada pera tornar a sortir quan la cridin. Veurem.

Arriba'l Sr. Bisbe a la rectoria quan ningú l'espera ni's sab perquè hi vá; però és allò que dèyam: han estirat lo fil y compareix lo bisbe. Es xocant també que quan entra a l'Iglesia, després de pendrer xacolata a la casa rectoral, ventin las campanas ¡si això no's fá!

Ab lo Bisbe, que tira *xicolos* a las bonas mossas, vé'l seu secretari, que resulta una mica tonto; un poeta

mitj tonto, y un diputat tonto del tot: no sé perquè tanta tonteria, precisament aquestos senyors, quan són de carn y ossos, són més aixerits que un pèsol y sempre parlan ab finura conservant la pose; si's tracta de gent perfectament educada, encara que no més siga ab la brillantó superficial que dona lo frech continuat ab la societat culta... en fi: aixís venen y aixís los hem de pendrer.

Lo Sr. Bisbe, prenent per motiu una poesia que li ha recitat Ramón, li fá un sermó que ningú sab a que vé: pondèrali la caritat, li encarrega aqueix als caiguts, ampari als pobres, que siga misericordiós, y dali ab los pobres y'ls caiguts y la misericordia; per mí lo bisbe predica al públich, y no té altra finalitat tot aquell llarch sermó que fixar en la memoria dels oyents allò dels pobres y dels caiguts y la misericordia, perquè tot tornarà a sortir, tot se tornarà a trèure, com si ho vegés.

Lo seminarista Ramón, entusiasmat, promet recordar tot lo que li ha encarregat lo Bisbe y fins cumplirho, y quan tothom ha quedat enfevorit com si hagués assistit a uns exercicis espirituals, s'aixeca'l Secretari una mica tonto y encarrega a mossén Joan, que és un trós de pá, que vigili a Ramón, perquè li sembla que donará motiu pera ferli alguna visiteta si segueix de la manera que comensa.

Aquest mano de Secretari a la cuenta devia saber com acabaria la comedia, perquè mira que's necessita estar aixut de cervell pera aconsellar a mossén Joan que vigili a Ramón; però..... sortirà la flor; sortirà'l sermó y sortirà que tenia rahó'l Secretari tonto.

Lo místich Ramón fa'l propòsit d'anar a ciutat, quan hora siga, a estimar als pobres, y Marta li diu que ella també hi anirà pera ferli companyia, cosa que no consent Ramón perquè comprèn que la presència de Marta li fóra una tentació continua (recordat d'això que dius, místich, perquè si surt allò també faré sortir això) y ella rabioseta li respón que si ell vol anar per són camí creant amors, ella per són compte tirarà per altre.

Molt bé: aixís acaban las que passen la vida dins d'una badia, sentint versos de seminaristas místichs y llegint obras de santa Teresa.

Comedia, amich, pura comedia y d'uns recursos escènichs molt rebuscadets.

JOAQUIM PANADÉS

L'assamblea de las flors

Som al bell mitj d'un jardí; d'un jardí qualsevol. Es de nit; una nit de Maig, més aviat fresca que calorosa. Un ventet de tramontana bufa de tant en tant y gronxa las branças dels arbres y las fullas mouen una remor pausada que inspira temor. Las flors també's gronxan. Sembla que's parlin. M'hi acostó, escolto y efectivament, parlan las flors. Lo llenguatge d'ellas es monóton com lo balanceig de las fullas. Me costa molt d'entènderlas. No es d'estranyar; la cansó enfadosa de las granotas que dins d'un llach se senten cantar, interromp aquellas veus tendras de las flors.

A l'acostarmhi talment sembla que callin, mes de nou lo vent de tramontana bufa, y allavors, amparadas pel soroll dels arbres, las sento bé. Escolto:

La Rosa.—Jo'm queixo de la poca estima ab que'ns tractan. Me cullen al bò de la meva creixença, quan faig més olor y a l'endemá'm llensan per unas altres.

Lo Clavell.—Igual dich jo. «Per que no'm deixan respirar aquest aire del camp quan comenso a veurem, quan esclato gojós y ab un color encés que tant bell me fa ésser?»

La Camelia.—Amichs meus. Jo crech que fóra hora de que protestéssim del mal tracte que'ns donan. Tots nos volen estimar y no'n tenen prou ab amo las nostras ilusions primeras que fins los nostres germanets moren innats al costat nostre.

La Violeta.—Mirèu, ara jo vos ne diré una que vos irritará a totas. Ahir, a la tarde, aquest masover sense conciencia, no'n té prou ab tallar los nostres infensius caparronets pera formar la ditxosa toya que dú cada dia als seus amos, que per fer callar al seu marrech que es un valent inquietós, va, cull unas quantas germanas mevas en color y las hi dona. No sé si ho vareu veure vosaltres. Donchs aquell xaval, s'estreñi esqueixantlas una per una y's va quedar tan

tranquil y no plorá més. ¡Això es escandalós!

La Gardenia.—Lo que passa a la nostra classe si que no té llimits. Vosaltres sabèu ben bé, que jo soc d'entre totes, de las més preferidas per las senyoras.

(Se sent un vent fort de tramontana que fa remoure las plantas y no s'ou res, a no ser que siga una protesta per las paraulas pretenciosas de la gardenia.)

La Gardenia.—Sembla que us morifica lo que vos dich. No parlo pas per experiencia. M'ho va dir una gardenia amiga meua que va caurer del pit de la mestressa aquí ahont soc; ¡una tarde que ella's passejava!

Totas las flors.—¡Y què't va dir!

La Gardenia.—¡Uff! pestas de las senyoras.

(Las flors a chor aplaudeixen ab entusiasme.)

La Gardenia.—Figuréu vos que a nosaltres no més nos prenen pel color y perquè pugan lluir ellas; pea res més.

Lo Pensament.—Y per fer l'amor als homes!

La Gardenia.—També és veritat això, però lo pitjor del cas, es que aquella amiga meua que'm va comptar això, me va dir una altra cosa més odiosa y de la que no'm hem de protestar enèrgicament. Jo'm creya que si'ns cullian era per lo aromatiç de nostre cor, per lo perfumós, pel flaire y per la bellesa que tenim, que no tenen parió en res més d'aquest món.

Lo Roser.—Y donchs, per què'ns prenen?

La Gardenia.—A n'això vaig. La meua amiga que va caurer devant meu, m'ho comptá de la següent manera: La dama a qui devia jo d'embellir ab la flor y l'olor—me digué,—no tenia pas res d'hermosa a casa seva, però vet aquí que comensa a empolainarse ab perfums y essencias d'unas ampollas que tenia demunt d'un tocador y la dona talment semblava una altra. Se pintá la cara ab una pasta y s'enfarinà de tal mena, que ni l'hauria coneguda si no hagués fet tota la maniobra devant meu. Després me prengué a mí y'm colocá demunt del seu pit. Amiga meua—proseguí,—tú no saps lo que jo he sofert ab aquella dama. Figurat que dos o tres cops vaig estar si caich o no caich desfullada pel mareig d'aquellas potingas que duya sobre d'ella la tal dama. ¡Y quina peste era tot allò!

(Las flors se revoltan totes y cridan y s'enfurisman contra las que tan malament las tractan.)

La Gardenia.—Escoltéu, que no es pas tot. La meua amiga diu que després d'aquest terrible sofriment, ne tingué un altre de més sensible y que'ns cou a totas nosaltras en general.

(Silenci profund. Lo vent para. Las granotas callan cansadas de tanta música que ningú escolta.)

La Gardenia.—La tal dama se'n aná a la nit al teatre y diu que allí vegé flors de totes menas. Rosas, violas, pensaments, clavells, camelias, etc., etc., que lluian molts altres senyors y joves de la *crème*. Donchs bé, siga que la meua amiga tenia apagats los sentits pels olors infestants de la seva mestressa, o siga per lo que siga, diu que no va sentir ni la més petita olor aromática de cap flor de las que allí hi havian.

Lo Roser.—¿Ni la meua tan agradosa?

Lo Clavell.—¿Ni'l meu tampoche?

La Gardenia.—De cap, ni meua, ja veveu.

Totas las flors del jardí.—Y com pot ser això?

La Gardenia.—Donchs pot ser molt fácil: perquè segons la meua amiga, tothom anava ple de aquellas porquerias que duya la tal dama.

(Las flors protestan y cridan. Las granotas també hi prenen part. Lo vent torna a bufar ab furia. Fins lo gós del masover lladra y'ls galls rellan las primeras tonadas. Ahoñt dia.)

La Gardenia.—¡Callèu que'l final vos horroritzarà a totes! Al teatre, com podèu suposar, hi feyan funció, però no contents ab que aquella gent que feya comedia també duguessin flors pera lluir y fessin una pudor de col-creme que empestava l'air

cenari, ve'l final de l'obra y uns quants trempats de dalt d'uns palcos, comensan a llançar poms i més poms a l'escena, sentintse uns cops tan forts, que diu que feya enterir. ¡Pobretas de nosaltres! ¡Quin mal hem fet pera que'ns tractin així!

La Camelia.—Això es intolerable y protesto de deixarme cul·lir. ¡Vull la llibertat!

Totes las flors.—¡Visca la llibertat! Lo Roser.—Ja'm cuidaré jo de punxar tant com puga al primer que gosi a tocar-me.

Lo Clavell.—Jo proposo una protesta pública o bé una manifestació en contra dels nostres tirans. La Violeta.—Associemnos totas o bé fem una lliga que defensi las nostras aspiracions.

(Sou lo forrellat d'una porta. Surt lo masover ab unas estoras llargas. Lo vent va parant. Las flors han callat totas. Lo sol treu lo caparró de dintre'l mar.)

Lo masover.—Avuy farém un bon pom. La mestressa estarà contenta; ella que tant las estima...

(Lo masover va tallant unas quantes flors de cada mena y fa'l pom. Totes callan. Ni'l roser l'ha punxat, ni'l clavell protesta, ni la violeta diu res. Lligat lo pom, lo dú a casa la mestressa. Aquesta las pren contenta y repara que són molt mulladas. Lo masover diu que es la rosada de la nit. No es cert. Las pobres, oprimidás unas contra las otras, ofegantse d'estretas, no fan més que plorar. Per això són humidas. Presas allí dintre, cap gosa a parlar, se moren de tristesa y per manca d'aires sans y purs. Aquella atòmosfera las envenena.)

Quants y quants pobles ploran com las flors del jardí y moren ofegantse per manca d'aires purs, aires sans, maltractats per mestressas que no'ls coneixen, que'ls afectan estimar y'ls duen a l'escenari de llurs capritxos pera estimarlos a l'abim del despreci y la vergonya!

Quants y quants més són los pobles que com las flors, ploran las sevas desdixas, més no's mostran enérgichs devant del masover!

BERNABÉ MARTÍ Y BOFARULL.

Comentarios

Ayer cantaron dos en el café de Tarragona acompañados del piano etc. etc. Així comensava un sòrt de l'Heraldo dias enera.

No havíam tingut ocasió d'ocuparnos d'aquest specimen de literatura periodística, en lo que tant se distingeix l'apreciable canoner.

Y saben perquè no ho havíam fet?

Perquè volíam imitar lo Mencheta tarragoní, buscant arreu algún altre sòrt y por comparació, com diu ell, hauríam pogut comparar.

¡Pero qué! Enloch havém pogut trobar lo seu parió; es fill únich, lligítim y natural y, gloriós a aquest preciosíssim sueldo, podríam dir, esperant naturalment que no s'ha d'enfutismar l'heraldich galoné.

Ayer escribió uno un sueldo piramidal y en verano y primavera, le aseguro muy formal, que no sea archi-fatal podrá hacerse, vive Dios!

El sueldo no té rival!!! Què estás pensant Heraldo? No té l'aprobo aquesta competència ab lo xufero; cal que t'hi miris, una mica més perquè, de tontos, ab ell nos basta y sobra.

Quinas cosas passan pel món! De primer, tot eran anadas y vingudas cap a Madrid per la qüestió dels consums. Res no podíam treurer.

Ara, tot de cop y volta, nos ha vingut com una canonada: pim, pam pum! (Canoner, no es alusión) Vetaquí que vé l'ordre de entrega a l'Ajuntament y'l nostre simpáti y garibé invisible Guíjarro se desprèn d'aquesta carga que, segons sembla, li comensava a ser pesada. A la cuenta, no li degueren sortir bé'ls contes.

Nosaltres no ho creyém així y estém empenyats en creurer que sols se tracta d'un cas fulminant d'altruisme; lo Sr. Guíjarro volent donar una prova eloqüent del seu amor a la nostra ciutat consent a deixarnos llepar los bigotis ab la dolsor de la poma consumera. Agradeciendo, Sr. Arrep datario.

Tarragona, al nostre entendre tindria d'obrar en justa correspondencia no admetentli, ara per ara, aquest regalo valiosíssim. Si senyors, noblesa obliga, y nosaltres som nobles, segons canta'l nostre escút, y a més som fidelíssims. Es convenient que l'arrendataria de consums s'acabi de arrodonir, abarrostantla del tot la seva caixa, que encara hi ha tres o quatre mesets de recaudació de primer ordre.

Es clar que la premsa caciquista que no fá més que demanar empleats de tota mena influirá d'un modo especialíssim en que l'actual estat continúhi tot l'istiu. Que tingui en compte que si això s'arreglava desssguida fóra una ruina per la caixa municipal y la ciutat perdria un centenar d'habitants: los guardia civils que avuy tenim de més a més.

Lo Sr. Guíjarro que rosegui l'òs tot l'istiu, que ja té bons caixals.

Tenim un nas que no'ns lo mereixém. Del dit al fet: Nosaltres deyam, bueno, l'ajuntament va dir, bueno, y a Madrid també van repetir: Bueno!

Ja ho veu, senyor delegado de etcétera.... Ha fet un paper ridícul y'l farà sempre, dirigintse cap a l'altra banda de l'Ebre certant amparo y protecció. Sempre li dirán... Meno.

Hi ha una saragatada de casi, casi, en la qüestió de la tuberculosis. Són dos las botigas que's volen atraurer los parroquians.

Un senyor petitó y grasset ho va dir, molt seriós: los catalanistas, he ahí al enemigo! Donchs s'ha tallat, amich, ja se'ls pot quedar los tisichs, que li corresponen de dret, ja que ho es tan acèrrim defensor de tot lo anènich y caduch... y, bon profit li fassi.

Los diaris locals van per bons viarany. Un d'ells, La Cruz, fa uns articles kilomètrichs parlant de las ostras y tot seguit li surt al raspó un altre, El Diario del Comercio, ab un'altra llaua per l'estil tractant de llet.

Caritat, oh! hermosa caritat! La Cruz fa vindrer ganas de menjar ostras, y com que poden fer mal, sobre tot ara, en temps de veda, lo del Comercio presenta, al moment, lo remey indicat en aitals terribles cassos: la llet! D'això se'n diu obrar bé. Sempre ho aplaudirém y de tot cor endressém las nostras felicitacions als benemèrits copiadors de llibres científichs.

Però, per amor de Déu! Que no'n gassin tants de terminachos que per la majoria de la gent no semblan sino renechs. Llegint lo articlús lectífero'ns creyám ser a la plassa del moll escoltant los carreters!

NOVAS

A l'hora que entra en maquina'l present número deu reunir-se l'Ajuntament pera tractar de resoldre'l problema dels consums, puig que ja s'ha obtingut l'autorizació del Govern pera que'l Municipi accepti la cessió que li fa l'arrendatari de l'impost.

L'Alcalde y alguns regidors, ab una precipitació forsa sospitosa, han formulat un dictamen proposant que desde'l 1.º de Juny corri l'administració de l'impost a càrrech de l'Ajuntament y concretant la plantilla del personal; de manera, que si'l dictamen passa endevant, demà ja sa-

brèm qui és visitador, qui és fiel y fins potser qui és infiel.

Tornarém, donchs, a n'aquells ditxosos temps d'administració municipal que tan alt varen posar lo nom de l'Ajuntament de Tarragona.

A las oficinas de cà la Ciutat hi havia ahir veritable pánich, puig los empleats pensan que se'ls espera un istiu molt magre.

Ja parlarem extensament d'aquesta qüestió.

Si en la qüestió de consums no's ventiles altra cosa que l'interès de Tarragona, es segur que a horas d'ara ja estaria tot arreglat, però com lo que's mira, per certs elements, no es lo que interessa a Tarragona, sino lo que convé a n'ells pera fins polítichs, la resolució del Govern, que desde fa algún temps se savia ja per endevant, nos ha agafat poch menys que de sorpresa y sense cap treball enllestit. Ab una mica més d'interès tot podia ja estar preparat, al rèbres la Real orde.

Però deixant aquestas y otras consideracions, com la cosa exigeix y no estém per perdre temps, fixarém las solucions possibles en la qüestió de consums.

Primera.—Concert o administració gremial.

Segona.—Sub-arrendament ab garantia sobrada; fixament de tarifes máximas y prevencions pera evitar abusos ab lo públich.

Tercera.—De no trobarse cap arreglo y ser precís que l'Ajuntament se encarregui de la recaudació, crear una Junta autónoma composta de regidors prestigiosos y representants de societats económicas, pera que dirigis l'administració, nomenés lo personal y procedigués ab tota l'independencia possible. Aquesta Junta deuria regirse per un reglament ben estudiat.

Expressada nostra opinió ab la claretat que acostumém, que cada hídigu la seva, deixant la política y lo que no és política de banda.

—Neurasténias.—Neurastédogeno Sugrañes.

Perà la diada de Corpus, prepara'l notable Orfeo tarragoní en lo local de l'Associació Catalanista, un concert íntim en quin s'hi cantarán novas pessas musicals de mèrit reconegudíssim, que ab seguretat causarán veritable sorpresa per l'afinació y carinyó ab que las han apresas los orfeonistas.

Los ensaigs que va fent l'Orfeo actualment, mostran, lo bon desitj de tots los joyes orfeonistas de que'l próxim concert resulti de lo més afiligranat possible en mitj dels seus modestos límits.

Ha sigut denunciat lo nostre estimat confrare barceloní La Tralla pel número extraordinari que dedicá a la commemoració del tercer aniversari de l'independencia cubana.

Sentim de cor la denuncia y desitjém al valent setmanari catalanista que'n surti bé del tot.

Tocan a son terme los exámens de l'Institut.

Sembla que a causa de la gran sedada d'enguany, ó debido a otras causas, la cultiva de carbassas no ha sigut tant abundant.

Molt nos en alegrém.

—Convalecencias.—Ovi Lectina Gíol.

Convensuts de que's tracta d'una importantíssima mellora pera nostra comarca, lo prop passat diumenge assistirem a la reunió convocada a Casa la Ciutat per l'Associació mútua de segur d'animals «La Agrícola». Lo Director de la Societat doná primerament una conferencia explicant lo que es «La Agrícola», son modo de funcionar y las ventajas que deu reportar a la comarca, fent remarcar sobre tot lo caracter de Germanat que revesteix, y comparantla ab las altres per l'istil que funcionan a Catalunya y a l'Extranger. Parlá després lo President, nostre benivolgut amich don Ignaci Batlle, enalunt aquesta classe d'institucions que portan la vera protecció y uneixen a tots pera la defensa comú. La concurrencia, bastant nombrosa, escoltà ab atenció lo que tant l'interessava.

«La Agrícola» tota aquesta setmana que está inscribint socis, que ja són en bastant nombre, y importants a la vegada; donchs figuran en la llista las principals personalitats de Tarragona.

Celebrarém, y'ns agradrá molt que l'iniciativa sigui un éxit complet, per tothom.

Lo dijous d'aquesta setmana y en la parroquial iglesia de Sant Joan

Baptista, contragué matrimoni'l nostre amich En Domingo Casanovas ab la bella senyoreta Na Leonides Gabriel y Gatell.

Benehi l'unió nupcial lo canonge Dr. D. Salvador Tarín.

Desitjém als nuvis una inestroncable felicitat y una eterna lluna de mel.

Parlant dias enera de la vinguda de la companyia dramática que dirigeix l'Enrich Borrás, deyam que era un malentés. Efectivament, havém sabut que vé es una catalana formada ab actors del Romea, que donarán a coneixer la majoria de las obras novas.

Esperém que tindrán cuidado escullint las bonas, perquè al Romea, hi fan cada bunyol que canta'l misterí.

A l'edat de 65 anys ha passat a mellor vida'l que fou mestre públich d'aquesta capital D. J. Pere Agudé y Busquets.

Acompanyém a la familia Agudé en lo dol que experimenta per perdua tan sensible, desitjantoshi una bona conformitat pera sobreportarla resignadament.

Las plujas van tornant, a Déu gracias; la confiança va renaixent entre'ts pobres pagesos tant castigats però'ls carrers de la ciutat se van posant intransitables y'ls enclavaments de carruatges están a l'ordre del día.

Senyor batlle? Que dorm? Cansat de probar especifichs sense cap resultat, l'únich que m'ha fet sortir espesíssim cabell a la calva més gran que'l meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perúer CASALS.

Aquest mati s'ha efectuat lo matrimoni de nostre estimat amich particular D. Joseph Tapias y Mercader, ab la distingida y hermosa senyoreta D.ª María dels Dolors Font y Cabot.

Ab la major satisfacció doném la enhorabona als ditxosos nuvis y a llurs apreciables familias desitjant que la ditxa més completa coróni aital unió.

Los nous esposos se dirigiren ahir mateix cap a Montserrat.

Notable per tots conceptes fou la conferencia donada pel Dr. En Domingo Martí y Juliá lo passat diumenge al Centre Nacionalista Catalá d'aquesta ciutat.

Lo Dr. Martí desenrollá magistralment l'idea del nacionalisme, explicant llurs diferents aspectes històrichs y filosòfichs y fentne encertadíssimas deduccions y aplicacions prácticas que eran rebudas ab evidents mostrás d'aprobació per part del públich ben nombros que assistí a l'acte.

Es imposible extractar la conferencia del Dr. Martí, puig caldria haver pres apunts taquígráfihs. Mes, n'hi ha prou ab dir que fou ovcionat a l'acabar sa tasca y que tothom ne quedá satisfet y empendat de llurs ideas.

Joan J. Domènech Solé

PROCURADOR SUCESSOR DE D. VICENS MATEU RAMBLA DE CASTELAR, 26, 2.º

DR. SASTRE Y MARQUÉS

HOSPITAL, 109.-BARCELONA Pastillas calmants de la tos del Dr. Sastre y Marqués. Vi d'ostras del Dr. Sastre y Marqués, lo mellor dels tònichs. Sucre vermifruç del Dr. Sastre y Marqués, preciós remey pera espulsar los cuchs.

J. Caballé y Goyeneche Plassa de Prim, 9 CORREDOR REAL DE COMERS Cambis diaris del Crédit Lyonnais Negociació de paper nacional y extranger. Ordes de Borsa pera compra y venda de tots los valors cotisables. Instruccions y informes pera solicitar l'inclusió en las llistas de crédit y l'admissió de comptes de crédit o descomptes.

VINS NATURALS SENSE AIGUAR Olis d'Oliva sense mesclas Román Salesas cultiver a Vilaseca de Solcina, venuts per son compte en son depòsit pera aquesta capital, ahont se reben també avisos per repartirlos a domicili.

Armañá, 6. ESTUDI de prácticas mercantihs baix la direcció de D. Bartomeu Lartigau Interventor del Banc d'Espanya a n'aquesta plassa Preparació completa pera l'ingrés en l'estament Establiment. Clases especials pera l'enseñansa de la teneduria de llibres, cálculs mercantihs, correspondencia comercial, reforma de la lletra inglesa, rodona y grega. R. St. Carlos, 20, 2.ª, esquerra Se constan las consultás relativas a l'establiment de comptabilitats especials, balances y liquidacions de comerciantes, societats, testamentarias, etc., etc.

LINIA DE VAPORS SERRA PERA LIVERPOOL Lo dia 30 de Maig sortira d'aquest port lo vapor Serra. Admet càrrega y despatxa son agent don Modest Fenech.

Ibarra y C.ª de Sevilla Línia regular de grans vapors Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivedo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dún-Kérque, Havre y París. Sortira d'aquest port lo dia 31 de Maig lo vapor Cabo S. Sebastián, son capitá J. Zorroza; admitent càrrega y passatgers pera'ls citats ports. Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

Servizio Italo-Spagnuolo Línia regular de grans y ràpids vapors entre l'Espanya, Fransa, Italia Portugal, Alger y Marroch. Sortidas fixes y semanales del port de Tarragona pera Nissa, San Remo, Porto Maurizio, Oneglia y Génova. Sortidas quinzanals y directas pera Mgoss Ila, Alger, Lisboa, Gpoña, Setubal, Lada-Fharo, Orléans, Portimao y Villarreal. Servey directe sense trasbord pera Melilla, Tànger, Mogador, Mazagán, Casablanca y Saffi. S'admet carga pera tots los ports l'omnee ab coneixement directa y trasbord Génova, o Lisboa. S'admeten també passatgers de 1.ª, 2.ª, 3.ª classe. Vapors de la Companyia Ansonia, Helvetia, Hispania y Alemania Pera informes: Sra. Vda. de Terré Astó, Rebollo, 17.

LLEVAT DE CERVESA ESBERT Es lo mellor pera curar radicalment tota classe d'erupcions de la pell, floróns, supuracions, dermatossis, antrax, vespès, etc. DE VENDA en tolas las bonas Farmacias Depòsit general: Farmacia ESBERT Unió, 22.-Tarragona

PASTILLAS SERRA son las mellors pera curar la TOS

Y todas las enfermedades de l'aparell respiratori perque modifiquen las mucosas, facilitan l'expectoració y treuen en un dia l'opresió del pit y la fatiga. Poden prendres sens cap perill, puig no contenen opi ni morfina.

A DOS RALS CAIXA

Farmacia del Centre de MANEL FONT, Rambla de Sant Joan, 57, Tarragona.—Teléfon 48

Neurastenias

clorosis, debilitat general, anemia

se curan radicalment ab l'ús del **NEUROSTEÓGENO SUGRAÑES** EN TOTES LAS FARMACIAS

TALLERS d'Arts sumptuarias

FÉLIX RIBAS

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuarias. Projectes y presuposts detallats de las obras que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la mellor y més agradable Única que conté 180 per 100 d'oli de fetge de bacallá y glicerosfats y hipofosfats de cals y de sosa. Aprobada y recomenada pels Colegis de Metjes y Farmacéutics de Barcelona, mitjanç l'análisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtics de Farmacia de Madrid y Codina Langlin, de Barcelona. Es aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenrotlló físch, creixen a d'ossos y surtida de las dents. Necessaria als nens, embrassats y vells y personas débils; pera las enfermedades consuntivas, convalescencia, diabetis, tos, catarros, tísiss, escrófulas, raquitisme, linfaisme y dolors; aumenta la llet y la vitalitat.

DE VENDA Farmacias y magatzems de drogas: A Tarragona, Major, 14

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los complets especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS organo-químichs propis pera plantacions preparantos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.

Despullas, tercerilla, etc., grans lligums, etc.

COMISIONS Y REPRESENTACIONES QUINTANA Y TORRES Carrer de Barcelona, 4, Tarragona

Lo Camp de Tarragona SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Mendez Nuñez, 6

Tarragona, trimestre... 1'50 pta. Fora... 1'50 » Extranger... 2'00 » Número d'avuy... 0'25 »

Anuncis a preus reduïts

Joan Ruiz y Porta Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2.ª - TARRAGONA

CENTRE DE SUSCRIPCIONS

SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 89, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'existència a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totes las obras de Literatura, Ciéncia y Arts de las principals casas editorials d'Espanya, ja sia per quaderns setmanals o a plassos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

- Biblioteca popular de L'Avenç y a la Il·lustració Catalana
- Il·lustración Artística, La Moda Elegante Il·lustrada, Álbum Salón, Salón de la Moda
- Il·lustración Española y Americana, La Última Moda.

y a tota classe de Il·lustracions, Periòdichs y Revistas francesas, inglesas y alemanas.

LA BATERÍA

JOAN ESTIL-LES

Tarragona.—39, Rambla St. Joan, 39.—Tarragona

Se serveix cervesa MORITZ y refrescos espumosos. Gran existència de vins y licors de totes classes, oli pur d'oliva.

Preus econòmichs Se serveix a domicili

Farmacia Plana

al costat de l'antiga CASA FIGUERAS

Real, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació pera cures antisépticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Ayguas minero-medicinals TARRAGONA

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigüas de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bó, que resisteix tota proba al devall d'un canaló. Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebóns, que ni Rafel ni Murillo

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real, 6, cantonada Rebollado, 20

En aquesta casa trobará l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sulfat y primeras materias pera abonos ab riquesa garantida y d'importació directa.

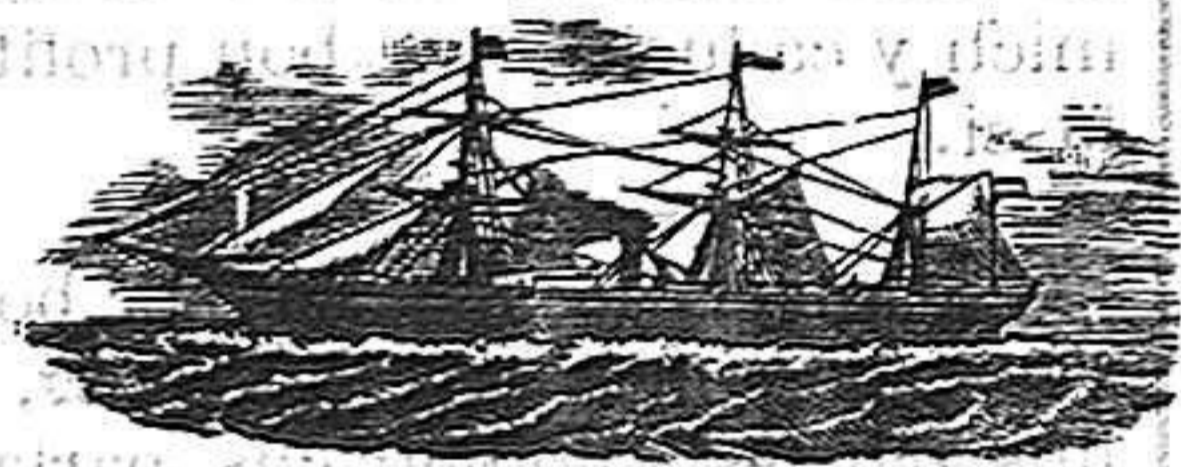
PREUS LIMITATS VERITAT Sofre FLORESTILLA de la mellor marca TARRAGONA

los podrián fer melló, a propòsit per regalós; causan gran admiració. Trobarán també sombrillas y un gran assortit de bastóns, parassols de totes menas, que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

ON VEN LA MELICITINA GIOI

Lo mellor reconstituyent era combatre ab éxit totas las malalties nerviosas. VENDA DE

Serveys de la Compañia Transatlántica

Línia de Cuba y Méjich.—Lo dia 17 de Maig sortirá de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña; lo vapor Reina M.ª Cristina, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatje y càrrega pera Costafirme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova-York, Cuba y Méjich.—Lo dia 26 de Maig sortirá de Barcelona'l 28 de Málaga y'l 30 de Cádiz, lo vapor Buenos Aires, directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Maig sortirá de Barcelona; lo 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor Montevideo, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabaniilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatje y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina per ferrocarril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, pera quals ports admet passatje y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatje pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També càrrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, y Camaná ab trasbord a Puerto Cabello y para Trinidad, ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 27 de Maig sortirá de Barcelona, havent fet las escalas intermitjas lo vapor Isla de Luzon, directament pera Génova, Port-Said, Suez, Colombo, Singapora y Manila, servint per trasbord los ports de la costa, Oriental d'Àfrica, de l'India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Maig sortirá de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor P. de Satriestegui, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canarias.—Lo 17 de cada mes sortirá de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor M. L. Villaverde, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Sta. Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Poo.—Lo dia 25 de Maig sortirá de Barcelona y'l 30 de Cádiz, lo vapor San Francisco, pera Fernando Poo, ab escalas a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Àfrica y Golf de Guines.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: diluns, dimecres y divendres. Sortidas de Tànger: dimars, dijous y dissabtes.

Aquests vapors admeten càrrega en las condicions més favorables, y passatgers, a quins la Compañia dona allotjament molt cómodo y tracte esmerat; com ha acreditat en son dilatat servey, Rebaxas a families. Preus convencionals pera camarots de luxó. Rebaxas pera passatgers d'amada y tornada. També s'admet càrrega y s'expenen passatges pera tots los ports del món, servits per línies regulars. La empresa pot assegurar las mercaderias que s'embarquin en los seus vapors.

AVIS IMPORTANT.—Rebaxa en los nòlits d'exportació.—La Compañia fa rebaxas de 30 per cent en los nòlits de determinats articles, ab arreglo a lo establert en la R. O. del Ministeri d'Agricultura, Industria y Comerç y Obras Públicas de 14 Abril de 1904, publicada a la Gaceta del dia 22 del mateix mes.

Serveys comercials.—La secció que d'aquests serveys té establerta la Compañia, s'encarrega de treballar a Ultramar los Mostruaris que li siguin entregats y de la collocació dels articles, que s'exporta, com ensaig, desitgin fer los Exportadors. Pera més informes dirigirse a son agent D. EMILI BORRÁS.

Aigua naf SERRA

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab la tendre, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botellas de 114 de litre al preu d'una pesseta. A l'engrós importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.—Reus A la menuda: Farmacia del Centre.—Tarragona.—Demandar AYGNA NAF SERRA